

SEMNAL EDITORIAL

DOUĂ ROMANE DE ACELAȘI AUTOR

Cine este domnul Siteanu? Atât pentru cunoscuți, cât și pentru cititorii care iau contact cu produsele sale literare, domnul Siteanu Eugen, pe numele său complet – Eugen Nicolae Siteanu –, s-a născut la Chișinău, în 1944, în România Mare, acum teritoriu al Republicii Moldova, asta după ce Basarabia, acest pământ iubit românesc, a fost încorporată din rațiuni imperiale la fosta URSS. Ca român refugiat, a crescut, învățat și muncit în România Mamă. A urmat cursurile unui liceu militar, cursurile unei școli militare de ofițeri activi, precum și cursurile ingineresti ale Academiei Tehnice Militare. O perioadă de timp a fost ofițer de tancuri într-un regiment de tancuri din vestul României, pentru ca după terminarea studiilor, inginerul Siteanu Eugen a fost cooptat cu frumoase rezultate în rândul cadrelor didactice din Academia Militară, care, în procesul firesc de transformări și restructurări, a devenit Universitatea Națională de Apărare „Carol I“, de unde a trecut în rândul rezerviștilor militari, prin pensionare. Și dacă în activitatea didactică, a scris cursuri de specialitate, după pensionare și-a continuat, din „neliniști de neînțeles“ să pună pe hârtie „dorințe și gânduri“ care să vină în sprijinul eforturilor generale de cultivare a sentimentelor de bine, de frumos, de onoare și integritate, de naționalism civilizat. Astfel, s-a afirmat prin a publica articole și eseuri despre problematici diverse ale devenirii sociale din ultimele decenii, totul culminând cu romanele „Naivitatea spovedaniei“, „Prejudecată și răzbunare“ și „Jaf armat“.

Romanul „*Naivitatea spovedaniei*“, la început, este incitant prin titlu, deoarece alăturarea substantivelor „naivitate“ și „spovedanie“ te duce cu gândul la inocența specifică vârstei copilăriei ce se alătură cu rigoarea actului spovedaniei, specific mai ales vârstelor înaintate, dar care, într-o societate totalitară, putea fi responsabilă de declanșarea norilor ce prevestesc furtuna existențială. Această alăturare – naivitate, spovedanie, turbulențe psihologice – au determinat pe editor să lanseze un apel public spre cititori,

prin a-i convinge asupra faptului că vor avea de parcurs o carte de factură memorialistică, în care pasajele autobiografice „explorează surprinzător spațiul paranormal, cu o diversitate surprinzătoare de „poveste în poveste“. Scenele vibrante și vii din memoria afectivă sunt susținute de personaje bine conturate, ale căror repere de conduită alternează planurile obiective cu cele subiective, rezultând o frescă dureroasă a perioadei comuniste descrise, din care cei ce au ieșit se întrebă retoric „cum de au reușit și cum de au rezistat“.

Pe măsură ce pătrundem în conținut, autorul ne surprinde cu forța relatărilor punctuale despre viața personală, dar și despre viața personajelor care s-au aflat conjunctural în apropierea sa, marcându-i într-un fel sau altul devenirea umană.

În naivitatea sa, autorul nu este preocupat de adevăruri absolute susținute de filozofie, dar, în buna filosofie a familiei tradiționale românești, el crede în valoarea mântuitoare a moralității creștine, singura cale ce trebuie urmată în viață, indiferent de constrângerile ideologice de sorginte totalitară. Personajele romanului sunt autentice, sunt atât de comune, încât fiecare cititor de vârstă apropiată cu cea a autorului trăiește aievea întâlnirea cu acestea, în împrejurări similare care, în timp, acoperă atât perioada comunistă românească, dar și peste trei decenii de construire a noii societăți de după revoluția anticomunistă din decembrie 1989.

România de dinainte de decembrie 1989 reprezintă fundalul social în care personajele sale Jean, Emil, Jeje, Marian și Cristian își trăiesc copilăria, intră pe porțile instituțiilor militare și deserveșc sistemul social care, prin perversitate ideologică, le mutila orice pornire creștină. Ca orice ființă, și eroii autorului vorbesc de fericire și și-o închipuie într-o lume dreaptă, care în multe situații nu semăna deloc cu aceea care le dirija deja existența. Etica comunistă, rutina cazonă, abuzurile cotidiene îi transformă pe tinerii adolescenți în adevărați eroi fără nume angajați individual sau în grupuri rătăcite în actori ai luptei împotriva tuturor și a orice le transforma viața de zi cu zi în coșmar existențial.

Ridicolul și fanatismul ideologiei comuniste, care mutila grobian creația artistică prin subordonarea acesteia „realismului socialist“, pătrunde în toată ființa individului, dar pentru Jean și prietenii săi adunările de partid și pregătirea politico-ideologică deveneau un chin greu de suportat, un fel de

durere cronică ce le apăsa sufletele și de care nu credeau că o să poată scăpa. Ca atare, spovedania publică a lui Eugen Siteanu nu este nici a unui învins supus, dar nici a unui învingător triumfalist, ci a unui supraviețuitor care are curajul și demnitatea de a se uita deschis în ochii tuturor celor ce l-au cunoscut, deoarece morala creștină l-a apărat de ceea ce era mai rău: punerea sufletului omului în slujba răului. Personajele romanului nu stărnesc nici milă, nici admirație, deoarece îi reprezintă pe toți care au fost obligați să trăiască într-o societate totalitară. Ei au fost, sunt și continuă să fie cetățeni anonimi, care au muncit și continuă să muncească, dar continuă și să-și pună întrebări.

În roman, totuși, se dezvoltă pe nesimțite conflictul dintre bine și rău, dintre eroii pozitivi și cei negativi, dintre cei care mergeau în viață mânați de dreapta credință și cei care au încercat să se închine la idoli conjuncturali. Secvențele care pun față în față atitudinile de bine cu cele de rău la nivelul relațiilor interumane constituie esența intrigii ce se dezvoltă în acest roman. Jean nutrește sentimente de afecțiune față de cei patru prieteni, deoarece au un fond moral asemănător.

Acțiunile prietenilor autorului se desfășoară invariabil în legătură cu natura, iar peisajele celor patru anotimpuri, filtrate prin intermediul pădurii cu adevărat fermecate și râului plin de viață inspiră o forță vitală greu de descris. Natura este singura realitate care nu trăiește ideologic, dar suferă crunt din cauza ideologiilor. De aceea, pentru autor, marele Dromichete bea apă vie, apă curată ce venea tocmai de la Dumnezeu și nu era chinuită de intervenții chimicale de toate felurile.

Pentru cititor, romanul construiește o poveste ce cuprinde atât spațiul paranormalului, cât și spațiul realului apropiat, cel al raționalului comun, deoarece personajele sale când au puteri extraordinare, când se comportă obișnuit, dar sunt obligate să facă față imprevizibilului și riscurilor ce pot avea izvoare ascunse și tenebroase. Și chiar dacă eroii săi sunt uneori misterioși, enigmatici, supranaturali, ce populează aievea o lume onirică, comportamentul lor este vegheat de credința celor zece porunci divine. De aceea, personajele romanului sunt parte a unor situații guvernate de asocieri stranii, neobișnuite și aparent incoerente, dar au o succesiune logică, subordonată victoriei binelui asupra răului social. Și după cum Dumnezeu este unul, format din Tatăl, Fiul și Sfântul Duh, tot așa și Emil a fost

conceput ca un personaj fantastic și sinergic, format din Emil, Jean și Cristian. Cele trei figuri în una singură sunt plimbate intenționat de către autor în orice loc de pe pământ și deseori se confundă, ceea ce obligă pe cititor să fie atent și să urmărească cu îngăduință și curiozitate faptele celor trei, ca fiind ale unuia singur.

Pe nesimțite, romanul te obligă, ca cititor și simplu spectator al vieții lor, să urmărești personajele principale atât în trecut, dar și în prezent, ca și în viitor, fiecare dintre ele fiind preocupat să deslușească sensul vieții, acest secret sublim care obligă pe eroi, dar și pe cititori, să fie atenți la sensurile și semnificațiile faptelor la care personajele sunt implicate. Un secret al vieții izvorăște din istoria țării, de la strămoșii care au lăsat scris cu sângele lor blestemul comun de a se apăra pământul vorbitor de limba română. Credința și rațiunea devin instrumente psihologice ce marchează traiectoria în viață atât a bărbaților, cât și a femeilor, care se constituie în ființa colectivă ce are în stăpânire pământul scump al patriei, dat de către străbuni celor de azi pentru a-l pune la dispoziție copiilor și nepoților. Dacă sensul secret al vieții este fericirea, pentru a fi fericiți oamenii au nevoie de libertate, dreptate și responsabilitate, urmând calea cea dreaptă a celor zece porunci divine.

Autorul insistă asupra faptului că afabulația, numele, personajele și locurile acestui roman sunt rodul imaginației sale și se jură că, dacă există cumva vreo asemănare cu realitatea cunoscută cumva de cititorii săi, aceasta este absolut întâmplătoare și este în afara intențiilor sale. Dar, cu cât insistă să ne convingă asupra fenomenelor întâmplătoare, autorul se deconspiră, deoarece el descrie fapte, locuri și oameni care i-au marcat viața, alături de colegi care se regăsesc în pledoariile autorului. Desigur locurile, numele și evenimentele capătă obiectivitate existențială, iar autorul poate fi acuzat de faptul că ascunde ceea ce nu trebuie ascuns: realitatea vieții trăite, realitatea oamenilor pe care i-a întâlnit, realitatea istoriei la care a fost și am fost parte. Liceul militar există ca liceu oarecare cu specific militar, regimentul său de tancuri a existat și este recunoscut ca unitate comună de tancuri, comandanții și ofițerii care l-au controlat au existat și sunt recunoscuți de către cititorii sinceri. Atunci, credem că un lucru demn de luat în seamă este tocmai faptul că orice asemănare cu realitatea numelor, locurilor și acțiunilor nu este întâmplătoare.

Astfel, încă de la primele pagini, cititorul află că regele Dromichaites bea vin de Bohotin, iar un nepot al său se îmbarcă în aeroportul Osopani, Verde Împărat a dispus extragerea unei părți din pământul sfânt, pentru ca mai târziu, Roș Împărat să desprindă samavolnic alte trei regiuni din pământul sacru, generalul Scherb a fost declarat trădător, dar oricine va identifica în numele utilizate pe regele Dromichete, aeroportul Otopeni, hitlerismul german și comunismul sovietic., pentru ca întreaga acțiune să se desfășoare pe pământul actual al României, unde toată lumea știe că generalul Șerb a fost condamnat pentru înaltă trădare în favoarea URSS. Succesiunile amețitoare de planuri, în care fantasticul cu realitatea se îmbină șocant, îl pune pe cititor în situații delicate, deoarece acum se află la curtea unui rege antic, pentru ca imediat romanul să descrie acțiuni din SUA, peste care se interpun acțiuni din România etc., iar binele face eforturi deosebite pentru a scăpa de acțiunile răului, care par a deveni copleșitoare și pun pe cititor în situații jenante de a pierde firul acțiunii.

Stilul autorului încorporează butade, snoave și gafe cu adânci semnificații: „Preotul catolic nu are voie să se căsătorească. Dar, pentru orice eventualitate, Dumnezeu, în marea Sa înțelepciune l-a făcut cu sculă“; „Râzi tu, râzi, Harap Alb, dar nu e râsul tău“; comandantul de pluton devine pentru elevi „Iscusitul Hidalg Don Crac la Mancha“; „Bravo, că așa se spune la măgari“; „Totul se rezumă la munca în echipă“; „Tancul, imediat ce simte că ești fraier, te mușcă“; „Elena... savant de renume mondial ... pulimer ... pulimerizare “; „Acest monstru nu mai are mult de trăit. Dumnezeu îl va pedepsi pentru distrugerea bisericii!“; „Ce dracu vă parfumați în halul acesta, ca niște curve. Așa se parfumează și nevastă-mea“; „Acesta nu stă decât împușcat“; „Domnule Tiberiu, dumneavoastră sunteți ca Ștefan cel Mare. Dumneavoastră sunteți acolo unde are nevoie Țara de dumneavoastră. Nu e treaba mea să vă țin socoteala unde sunteți“; „Am înțeles domnule general. Am greșit eu. Le corectez notele și le dau 10 (zece)“; „Dacă din rețeaua de jefuitori de păduri fac parte procurori și judecători corupți, infractoriiăștia vor scăpa, mai ales dacă sunt implicați și demnitari“.

Nu lipsesc, desigur, aprecierile de bine, în legătură cu începuturile și evoluția carierei militare: însușirea diferitelor concepții „din științele pe care le predau profesorii lor, cu pasiune, în scopul cultivării elevilor și formării

unor caractere frumoase“; îndemnul de a fi atrași „de ideile unor clasici, de reflecțiile acestora, de îndemnul lor spre realizări mărețe, spre idealuri înalte, spre geniu“; „Oamenilor nu le poți spune toate păcatele tale și de aceea le spui eului tău – alter ego, sau conștiinței tale“; „Uneori viața noastră depinde de voința noastră astfel încât tot ce vrem noi să se întâmple se realizează ca prin minune. Dacă ai voință, poți să realizezi orice vrei, orice îți pui în gând, cu condiția să corelezi scopul cu mijloacele de care dispui. Astăzi avem această voință și putem alege între dictatură și libertate, între rău și bine“; „Victorie. Armata e cu noi!“

Între portretizările de bine și cele de rău, se descriu acele procese care marcau devenirea adolescenților, mai târziu a adulților, de genul: „Pe vremea aceea nu rămâneai în liceul militar dacă nu aveai origine socială sănătoasă. Noaptea veneau cei de la securitate și-i săltau din paturi pe cei care aveau origine nesănătoasă“; „Gudurău și Lătrău erau turnătorii care îl informau pe locțiitorul politic - primul avea un nume predestinat, care i se potrivea pentru că se gudura ca un câine rău pe lângă șefi lingându-le mâinile, picioarele și mai ales curul ... al doilea avea poreclă de câine, de dulău rău care lătra ordine către colegii lui de pluton, iar numele lui nici nu i se mai știa“; asistarea la scene de genul: „Băă, nenorocitul, tac-tu e chiabur și dacă nu predă pământul la GAC, te dăm afară din armată. Ai priceput?Și-i trânti o palmă peste chelie.“; „Printre cei condamnați există pușcăriași care au comis infracțiunea fie din gelozie, sau la beție ori furie nebună, deci când nu s-au mai putut controla, când Dumnezeu le-a luat mințile. Alții au săvârșit infracțiunea cu bună știință, adică ei nu considerau că fapta lor este o crimă“; „Fericit ori nefericit, omul are nevoie de alt om, căci nu trăiește decât pe jumătate când trăiește doar pentru el“; „Statele n-au prieteni, au numai interese“; „Valoroși sunt acei oameni care trudesc pentru ca prin munca de cercetare să descopere adevărul. Aflarea adevărului este mobilul marilor spirite“; „De fapt orice comandant trebuie să aibă două calități: exigența și omenia“; „puțini sunt cei care înțeleg diferența dintre litera și spiritul legii și sunt demni de respect cei care, în toate împrejurările, aleg să acționeze în spiritul legilor, ordinelor și dispozițiilor“;

Ridicolul verbal și comportamental întâlnit în cariera sa militară, mai ales la începutul său, într-un liceu militar, generează zâmbete amare și acum: „Ascultă comanda la mine, iliev! Iliievi e parșivi și e proști că

provine din civili, băă!"; Băă iliev, tu când vorbești cu mine, să taci. Ce te uiți, bă, ca tembelu? Uită-te dracu în tabel și semnează!" „S-a întâlnit cioara cu privighetoarea în parc și cânta aceasta atât de frumos încât la întrebarea ciorii: „unde ai făcut studiile surato?“ Ea răspunde: „La Conservatorul Ciprian Porumbescu“ Apoi cântă cioara, adică croncăni, iar priveghetoarea întrebă: „Dar tu, surato, unde-ai făcut conservatorul? “ Cioara cărăi și croncăni: „La fără frecvență“.

Romanul ne interesează în măsura în care ne interesează autorul, un camarad îmbrăcat în haina militară, care devine ca ceva complementar altor produse ale acestuia – articole, eseuri, sistematizări tematice.

Printre autorii de lucrări care au abordat și abordează încă realitatea militară, domnul colonel face notă discordantă, deoarece, ca profesor, este autor de manuale universitare, acum de roman autobiografic, dar și de roman polițist, ceea ce ne produce greutate în a-l încadra într-un gen care să-l definească și pe care să-l reprezinte.

De fiecare dată în parte, proiectul și proiecția de act literar sunt modul său de viață, o stare de maximă frustrare ce alimentează intriga, iar scrisul este încordat, nervos, așa cum s-a derulat și viața copilului, adolescentului, tânărului, mai apoi ofițerului matur de-a lungul unei cariere militare, în care realitățile descrise l-au făcut să nu mai creadă în echitate și evaluare corectă. Dar, dacă fiecare are o chemare, a lui era să fie bun executant de ordine și bun executant de ordine a continuat să fie, fiind pătruns de fiecare dată de spiritul acestora.

Speranțele sale într-o viață mai bună s-au mai temperat, din moment ce se adresează fiului cu următoarele cuvinte: „Fiule, avem dovada că Revoluția nu a adus nici libertate, nici egalitate și nici fraternitate. A fost doar motivul pentru care a fost subjugat poporul și s-a instaurat inegalitatea socială“. Convingerile lui sunt tonice: „În istoria poporului nostru, au fost multe cumpene, dar, de fiecare dată, am primit un ajutor divin care ne-a salvat. Atâta vreme cât divinitatea mai există în seva noastră ancestrală, Dumnezeu e cu noi, dar nu e de ajuns. Trebuie să fim și noi cu noi. ... papa Francisc ne-a transmis spiritul de a trăi împreună, de a ne ajuta și de a participa la o adevărată fraternitate, promovând solidaritatea, dorința de bine, de adevăr și de dreptate... dar ne-a avertizat: „Cel rău divizează și

crează discordie, seamănă neîncredere pentru ca să trăim distanți de ceilalți și de noi înșine“. Deci, mare atenție!

Romanul **„Prejudecată și răzbunare“** a apărut sub egida distinsei edituri aparținând Academiei Oamenilor de Știință din România și, de la început, autorul încearcă să-și convingă cititorii că acțiunea romanului este rezultatul purei imaginații, iar personajele sunt, de asemenea, fictive. Pe cale de consecință, autorul ne îndeamnă să-l credem că orice asemănare cu persoane reale este cu totul și cu totul întâmplătoare, cu atât mai mult cu cât acțiunea romanului se desfășoară în Bucureștiul vremurilor apuse de peste trei decenii.

Pe parcursul a 225 de pagini, autorul ne sugerează să-i urmărim intriga, dezvoltând binele și răul în cadrul unui personaj negativ, criminal psihopat, dar și conflictele dintre bine și rău în cadrul personajelor colective, dezvoltate în roman prin două echipe de milițieni criminaliști.

Faptele criminalului psihopat constau în trei crime ce se petrec una după alta și pun pe jar organele de miliție. Trei tinere femei își găsesc sfârșitul în condițiuni dramatice, greu de reprodus, pentru că, în circumstanțe umane demne de înțelegere, se lasă ademenite de un personaj malefic, dar cu un comportament la vedere demn de încredere.

Psihopatul criminal, la început fără nume, este prezentat de autor ca pe un ins ce-și considera crimele ca pe „o artă, care transmitea în limbajul său un mesaj satanic, perfid, crud și pervers“, fiind excitat de „orice suferință pe care o provoca victimelor sale și mai ales culoarea sângelui îl aducea într-o stare de extaz“. El era convins că „e o ființă superioară, iar femeia aceea nu merita să fie comparată cu statutul lui de semizeu“ și, când lua viața unei femei, „se simțea puternic și un adevărat stăpân care deține arta posesiei femeilor“, considerându-se superior oricui, din moment ce „în el existau două personaje: unul irațional, însetat de sânge și poftă sexuale sadice și celălalt complet diferit de primul și care simțea nevoia să socializeze și să fie respectat de lume, să aibă prieteni și să se distreze“. De aceea „era bucuros că nimeni nu știa de crima sa, că el era mai deștept decât restul lumii...în plus era mândru că nimeni nu știa ce avea el de gând să mai facă...considera că oamenii legii erau proști și niciodată nu-l vor prinde...nu avea egal în lume...se credea un supraom...un maestru al artei și preciziei tranșării“, dar și un neîntrecut maestru în a-și gândi și realiza

alibiuri, din moment ce o tânără seducătoare tocmai l-a invitat să se mute la ea, pentru a continua o frumoasă poveste de dragoste. Psihopatul criminal privea lumea care-l înconjura ca „pe o turmă de oi“, iar el se credea ca având o dublă personalitate, cea „de lup singuratic menit să adulmece oaia pe care o va ucide, dar nu cu colții, ci cu cuțite bine ascuțite“, dar și cea de „om bun“, gata să-și atragă prada în locuri ascunse, departe de ochii păzitorilor de turme. Prima pradă i-a picat instantaneu, ademenind o tânără din Brașov ce dorea să devină studentă și aștepta o întâlnire ce nu se mai producea, a doua i s-a ivit în incinta Spitalului 9, pentru ca a treia să fie sustrasă din zona Gării de Nord, în persoana unei fete inocente din Botoșani, sosită la București pentru a-și căuta ceva de lucru, ce a acceptat să fie găzduită la mătușa monstrului, dar de fapt ea a fost condusă la locuința acestuia, asemenea unei oițe la sacrificat. De data aceasta, criminalul psihopat și-a jucat magistral rolul de om bun, milostiv, gata să ajute persoanele nevoiașe, aducând în discuție dureroasa plecare dintre cei vii a unei persoane dragi.

Prima crimă, prin consecințele mediatice rezultate din identificarea a patru colete cu resturi umane tranșate și aruncate în patru locuri diferite din București, a alertat autoritățile și acestea au constituit două echipe de cercetare. Prima echipă, formată din colonelul Gică Nica și maiorul Hărmaneanu reprezintă în concepția autorului echipa profesionistă, dedicată competenței și moralității profesionale, a doua echipă, condusă de colonelul Gudurău, reprezintă echipa oportunistă, ce acționa fără scrupule pentru rezolvarea prin orice mijloace a cazului. Din cauză că maiorul Hărmaneanu era dedicat profesiei, a intrat în conflict cu soția, care l-a și părăsit deoarece și la sărbătorirea a zece ani de la căsnicie, el a întârziat mult prea mult, fiind reținut de cercetările implicate tocmai de crima apărută în Capitală. Desigur, colonelul Gică Nica își consola subordonatul, considerat colaborator și prieten, că soția se va întoarce, deoarece și el a trecut prin asemenea situații și era convins că o căsnicie din dragoste nu se poate destrăma din asemenea considerente. Echipa lui Gudurău, a ajuns la taximetristul de ocazie Cosma, care a recunoscut că a cunoscut victima, în urmă cu un an și trebuia să se întâlnească cu ea, dar nu s-a mai prezentat la întâlnire, deoarece tocmai s-a logodit cu altcineva. Din acest moment, cele două echipe operative merg pe căi de cercetare complet diferite. Prima echipă consideră că este vorba de un

psihopat, cea de-a doua consideră că taximetristul Cosma este criminalul. Mai mult, pentru a-l face să recunoască vina, îl maltratează fizic, îi intimidează psihic părinții, îi măsluiesc probele și, până la urmă, printr-un simulacru de proces, îl condamnă pe Cosma la 20 de ani de închisoare. Desigur, echipa Gudurău este evidențiată, lăudată, iar cei mai mulți membri ai săi sunt avansați. Dar, și în concepția autorului, adevărul trebuie să învingă, chiar și în societatea „pumnului în cap“. De aceea, colonelul Nica și maiorul Hărmăneanu continuă investigațiile în rândul persoanelor psihopate și, cu ajutorul responsabililor de la Spitalul 9 identifică un asemenea ins, deja externalizat, care ar fi putut acționa irațional, în anumite circumstanțe. De acum, lucrurile se clarifică: criminalul psihopat recunoaște cu mândrie crimele proprii, aduce lămuriri și-și susține superioritatea prin „încântătoarea“ originalității cu care a acționat. Desigur, organele milițienești promit repunerea lui Cosma în libertate, dar mușamalizează oportunitatea echipei Gudurău prin măsuri administrative ne semnificative. Finalul romanului îndeamnă la bucurie, deoarece soția maiorului Hărmăneanu s-a întors acasă la soț și este fericită că poate pleca împreună cu acesta în concediu la mare.

Narațiunea cuprinde numeroase vorbe de duh, de exemplu: „Pentru că tocmai m-am întâlnit cu cineva mai urât decât mine“, „Să-ți spună și ce lapte au supt de la mama lor“, „Știi ce-i acela pariu... Pariul este o înțelegere între un prost și un escroc. Ca urmare, prostul pierde, iar escrocul câștigă de fiecare dată. De aceea nu fac pariu cu tine, pentru că voi câștiga.“... „Există unele legi care ne ajută să găsim firul acțiunilor, firul Ariadnei. Ce este Ariadna?“... „Asemănarea între un polițist și un câine polițist? Ambii au ochii inteligenți, dar nu știu să se exprime.“... „De ce erau prieteni? Pentru că cine se aseamănă s-adună. Dovadă că zicala: „Spune-mi cu cine te însoțești ca să-ți spun cine ești“ este adevărată.“... „Atunci Dumnezeu o să-i pedepsească pe cei vinovați pentru faptele lor criminale. Dumnezeu îi va pedepsi pe fiecare în parte, pe rând. Dinte pentru dinte, ochi pentru ochi și moarte pentru moarte.“... „Toți bărbații au chelie, numai că la unii este acoperită cu păr.“ Asemenea intercalări lingvistice colorează textele și îl fac pe cititor să mediteze la contextul în care acestea au fost exprimate și, mai ales, la persoanele purtătoare de asemenea mesaje.

Autorul ironizează caustic lipsa culturii la persoanele obediente, stârnind sentimente de mânie în legătură cu funcțiile polițienești lipsite de probitate morală, dar cu pretențiozitate ridicolă și grobianism: transmiterea de ordine: „Știi că ni s-a ordonat să găsim urgent bestia care a ciopârțit-o pe amărâta aia. Mai este nevoie să-ți explic că asasinul trebuie demascat în timp record? – Nu, să trăiți! – Ce-ai spus?? – Da, să trăiți.“; detalierea sarcinilor: „După ce socoti cu profesionalism, că doar știa „aritmetică“, zise cu emfază: - Patruzeci și nouă de împărțit la șapte cât face? – Zii! – Șapte! Pronunță fericit marele matematician. – Așa este! – Da, da ...aprobară ceilalți șase. – Ei, atunci fiecare dintre voi, Cei șapte magnifici, vă notați în agendele voastre șapte numere de telefon și concomitent telefonați imediat. – Con-co-mi-tent? – Da, adică simultan. – Aaa...Da. – Hai nu vă mai holbați la mine ca vițeeii la poarta nouă. Dispăreți.“, discuție lămuritoare: - Nu mai înțeleg nimic. Ce trebuie făcut? - Atunci îți voi explica pe îndelete. Voi utiliza supinul pentru a arăta ce au de făcut oamenii de diverse categorii. – De ce supinul? Nu substantivul „supinul“, ci modul verbal precedat de o prepoziție și care are aceeași formă ca participiul trecut și se numește „supin“. – Ce dracu e asta? – Gramatică. – Ce treabă are gramatica cu ce au de făcut oamenii?“; justificarea unor inițiative milițienești: „Am informații că ați luat cheile de la apartamentul lui Cosma. – Păi, mama lui s-a sinucis și anchetăm cazul. De aceea am luat cheile. – Dar de ce ați luat cheile de la Morgă? – Pentru că directorul Institutului Medico-Legal este suspect.“

Iată, suficiente argumente care îndeamnă pe cititor la lectură și dau crezare celor spuse de autor că „dacă începi s-o citești n-o mai poți lăsa din mână până n-o termini.“

*

* *

Am citit lucrările literare ale domnului Siteanu, mai ales pe tren, și am din ce în ce mai mare convingerea că talentul de scriitor al acestuia este destul de mare, din moment ce te afundă în poveștile sale ca într-o ficțiune distopică și paralizantă, încât fiecare pagină te îndeamnă să mergi mai departe. Cărțile domnului Siteanu sunt cu totul altceva decât „nevinovate

spovedanii“ și „introspecții în inconștientul celor de lângă noi“, deoarece ele vorbesc cu totul și cu totul incitant despre transformarea personajelor și asumarea destinului prin suferință.

Plonjarea în universul interior te obligă să ieși parte la contemplarea durerii, o durere care e palpabilă, apăsătoare și atotcuprinzătoare ca o mlaștină din care personajul și cititorul trebuie să gândească drumul spre ieșire. O mlaștină socială din care se ridică mereu figuri umane mântuite prin rezistență și curaj, prin încredere și obstinație, prin empatie și răbdare, prin încrederea în bine și frumos.

În fond, cărțile la care facem trimitere nu sunt centrate pe cel care se spovedește cu naivitate sau asanează societatea de răutăți criminale, ci sunt cărți care surprind procese specifice prin care a trecut societatea românească, mai mult fără voia sa. O societate în care oamenii erau forțați să asiste neputincioși la indiferență, răceală, inflexibilitate, grotesc, manifestări maligne ce se întâlneau la toate nivelurile sale organizatorice, dar care cultiva și germenii credinței populare milenare că totul se va sfârși cu bine. Pe bună dreptate, autorul ne îndeamnă să cugetăm la faptul că tăcerea și supunerea acceptate de noi și ceilalți de lângă noi, ca destin, ne transformă iremediabil în elemente de servilism ale puterii dominante.

Tipologiile umane pe care le descriu lucrările de mai sus nu conturează neapărat profiluri complexe, cât raportări umane la centre de putere. Relațiile firești erau adesea intoxicate de frică, de supunere oarbă, de tensiuni superior-inferior, toate căutând o orbită implacabilă într-un joc macabru al controlului nociv al celui investit cu putere vremelnică asupra celui slab și neajutorat, dar care mai are decât un sprijin de nădejde în puterea dumnezeiască. Tineri liceeni, mai apoi ofițeri, împreună cu părinții și rudele lor apropiate, este adevărat, puțini dar întăriți în credință, opun o rezistență tăcută față de forța malefică densă și consistentă, bazată, de fapt, pe o stare de spirit, pe o mentalitate și un mod de viață legitimate spațial doar de metastaza răului devenită atotcuprinzătoare.

Cărțile vorbesc despre conținutul sistemului de învățământ, despre justiția socială nefuncțională, despre înlănțuiri de cauză și efect în toate rapoartele sociale, dar care sunt prezentate distopic, ca o lume în care valorile sunt inversate, din moment ce peste întreaga societate normalitatea este minoritară, iar poruncile divine sunt recunoscute în șoaptă.

În fond, temele celor două romane sunt apropiate: ele vizează sănătatea socială cu speranța și promisiunea unei vindecări durabile, vegheată de spiritul unicității celor trei existențe în unul singur. Or, ceea ce aflăm prin parcurgerea paginilor celor două romane, editate de Editura Academiei Oamenilor de Știință din România, care merită o sinceră reverență, este că plasa de susținere a edificiului social românesc este dăinuitoare, tocmai pentru că are drept fundament credința străbună în puterea dumnezeiască. Trecând prin experiența inacceptabililor, personajele autorului supraviețuiesc, se încapățânează, își transformă durerea în poveste, fiecare dintre ele devenind erou de poveste. Este, poate, istoria tuturor celor care cred în bine, un bine care nu este pe cale de dispariție, deoarece izvorăște din credința ortodoxă milenară pe aceste meleaguri. Când totul pare că este împotriva personajelor sale, acestea rezistă și se vindecă și-și aduc aportul de furnică la edificarea binelui.

Cititorul nu e totdeauna sigur că înțelege totul din narațiuni sau chiar din dialoguri. Scurgerea cuvintelor și sintagmelor are o trecere rar întâlnită. Grosolănia, vulgaritatea și cele asemănătoare, la modă în producții actuale, nu lipsesc cu desăvârșire, dar acestea sunt bine garnisite cu buna cuviință, politețea verbală, sugestia indirectă, dar și de trimiteri la etica biblică. Această opțiune verbală impune de fapt însăși natura conținutului. Chiar și cei ce au trăit dramele societății comuniste, opriți cu ferocitate de a ieși din spațiul minim, carceral, le este înlesnită o evadare în singura direcție care le mai era accesibilă, adică în sus, pe verticală, la Dumnezeu, prin rugăciune și speranță.

Aproape ciudat, revine în romanele domnului Siteanu imaginea omului însuflețit de ceva ce parcă ascunde ceva, un înțeles, o credință, o închipuire serafimică. Într-adevăr, personajele nu se supun doar voinței de acțiune, nu se poate spune despre ele că fac sau nu fac. Ele doresc și să înțeleagă ceva din tot ce se întâmplă, oricât de puțin. De fapt, pun la lucru un „înțeles” chiar și atunci când nu-și propun așa ceva. Personajele sale ne apar muncite de enigma vieții lor, de tenebrele vieții sociale. Voința de a înțelege ceva, ca și voința de viață, le este profund constitutivă, chiar dacă puterile lor sunt înșelătoare și se văd aruncate pe cele mai ciudate trepte ale sorții. În rândul lor se regăsesc exemple de învingători, care reușesc să se

ridice deasupra celorlalți, dar și dintre cele care stau în umbră cu inima smerită, dar care caută în lumea dimprejur și în viață adevărul smerit

În contrast cu virtuțile fundamentale, din romanele domnului Siteanu nu lipsesc personajele care sunt departe de principiul responsabilității când e vorba de rostirea adevărului, fie prin viu grai, fie în scris. Calomnia, minciuna răspândită cu vorba se împrăștie cu ușurință. Sunt și nelipsiții șoptitori la ureche între patru ochi care nu mai simt nici-o remușcare de conștiință în fața minciunii și a calomniei. De câte ori interesul lor, sau al acelora în numele cărora vorbesc sau scriu, e în joc, principiul responsabilității e dat la o parte, conștiința este călcată în picioare, succesul momentan sau de apartenență fiind singurul criteriu după care se conduc.

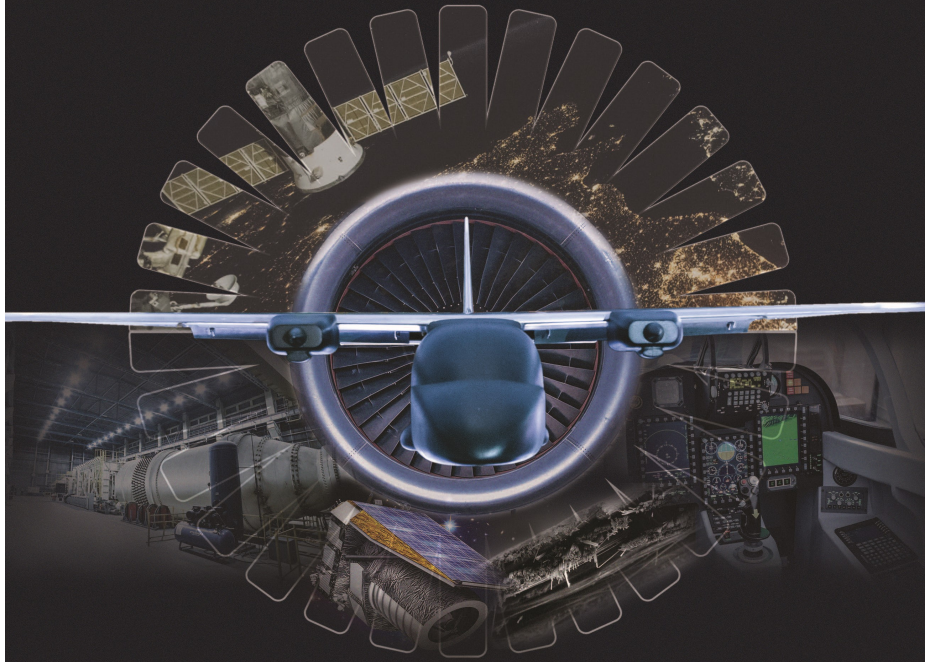
Când ai pus mâna pe aceste cărți și ai deschis la primele pagini, este greu să te oprești din citit odată ce ai început, fiindcă autorul, pornind de la evenimente care l-au marcat, l-au sensibilizat, spune povești cărora știe să le crească succesiv suspansul și să provoace emoție printr-o înșiruire de imagini care, ca la cinema, te captează și nu-ți mai dau drumul de la firul narativ, pentru ca spre final să te întrebă în liniște: ce e uman, ce e inuman, ce e subuman și ce e suprauman. Răspunsurile sunt reconfortante, cititorul fiind obligat să recunoască : am parcurs romanele unui autor înzestrat cu talent literar, care nu și-a căutat poveștile, le-a trăit.

**GENERAL DE BRIGADĂ (R)
PROF. UNIV. DR.**

MIRCEA UDRESCU

INCAS
Institutul Național de Cercetare - Dezvoltare Aeroespacială "Elie Carafoli"

**PESTE 70 DE ANI DE TRADIȚIE
ÎN CERCETARE AEROSPAȚIALĂ**

www.incas.ro
incas@incas.ro
B-dul Iuliu Maniu, Nr. 220, 061126, Sector 6
București, ROMANIA